

Rekomendacijos dėl prestižinio universiteto nustatymo

Žingsniai, siekiant įrodyti, jog universitetas yra prestižinis

Studentas, teikiantis paraišką komisijai, atsakingai už stipendijų lėšų paskirstymą, privalo pats įrodyti, jog universitetas, kuriame jis priimtas studijuoti yra prestižinis. Siekiant įrodyti, jog universitetas yra prestižinis, rekomenduojama sekti šiais žingsniais:

1. Patvirtinti, jog universitetas yra akredituotas vietinio arba europinio studijų kokybės vertinimo centro, patvirtintos šių organizacijų (šalių sąrašas priede nr.1)
  - a. <http://www.enqa.eu/>
  - b. <http://www.inqaahe.org/>
2. Įrodyti, jog pasirinktas universitetas yra prestižinis pagal jo vietą viename iš pasirinktų reitingų
  - a. THE World University Ranking – Times Higher Education
  - b. QS World University Rankings
  - c. Academic Ranking of World Universities (ARWU) – Shanghai Ranking Consultancy
  - d. *Leiden university ranking, jei stojama į tyrimus orientuotą

*į meno sritis stojant reiktų atsižvelgti ne į bendrą reitingą, bet į meno sritį, dėl pačios srities specifiškumo.

Aukštųjų mokyklų akreditacija

Pripažinta aukštoji mokykla veikia su formaliai akredituotu/autorizuotu/pripažintu statusu išduotu specialios institucijos, veikiančios savo šalyje arba Europos sąjungoje. Akreditacijas išduodanti institucija taip pat turi būt pripažinta kaip turinti teisę atlikti šį veiksma. Studentas komisijai privalo įrodyti, kad jo aukštoji mokykla yra akredituota, tokią teisę turinčių institucijų. Europos sąjungoje, o tuo pačiu ir Lietuvoje yra pripažintos ENQA ir EQAR skėtinių organizacijų narės, kurios akredituoja aukštąsias mokyklas savo šalyje arba regione. Lentelėje priede nr. 1 yra nurodytos šalys narės priklausančios bent vienai iš organizacijų. Jei šiame sąrašė nebus pasirinktos šalies akredituojančios institucijos, pasitikrinkite su

išplėstiniais

sąrašais:

EQAR

(<http://www.enqa.eu/index.php/enqa-agencies/members/full-members/>)

arba

ENQA

(<http://www.enqa.eu/index.php/enqa-agencies/members/full-members/>)

Aukštųjų mokyklų reitingai

Siekiant atsakyti į klausimą, kuris universitetas yra geriausias ar prestižiškiausias, reikia turėti omeny, kad atsakymas priklausys nuo keletos faktorių. Svarbu suprasti, kas klausia, kaip vertinama, kaip matuojama, kokie indikatoriai ir koks yra klausimo tikslas. Labai svarbu kokie kokybiniai ir kiekybiniai kriterijai yra pasirenkami.

Skaičiuojama, kad šiuo metu yra dešimt svarbiausių pasaulinių reitingų ir bent dar 150 įvairių tarptautinių, nacionalinių ir regioninių reitingų. Pasauliniai reitingai padengia ne daugiau nei 3-5 procentus pasaulio universitetų. Dažniausiai naudojami ir tyrinėjami reitingai **ARWU**, **QS** and **Times Higher Education (THE)** fokusuojasi ties grupe elitinių, daug tyrimų atliekančių universitetų, kurie prieinami tik mažai daliai būsimų studentų. ARWU - yra vertinamas kaip skaidrus, elitistinis ir matuojantis pagal didžiausius akademinis pasiekimus. QS - labai dinamiškas ir labiau vertinama reputaciją. Tuo tarpu didesnis universitetų sąrašas kotiruojasi **U-Multirank** reitinguose, kuris pateikia duomenis apie bet kurį universitetą nepaisant jo prestižškumo.

Pagrindiniai pasauliniai reitingai pagal daugelį mokslinių šaltinių yra pripažinti:

Akademiniai reitingai generuojantys konkuravimą

- Academic Ranking of World Universities (ARWU) (Shanghai Jiao Tong University), China, 2003
- QS World University Rankings (Quacquarelli Symonds), UK, 2010
- THE World University Ranking (Times Higher Education), UK, 2010

Reitingai besikoncentruojantys ties tyrimais

- National Taiwan University Rankings (formerly Performance Ranking of Scientific Papers for Research Universities, HEEACT), Taiwan, 2007
- Leiden Ranking (Centre for Science & Technology Studies, University of Leiden), Netherlands, 2008

Multireitingai - nekuriantys konkuravimo

- CHE/die Zeit University Ranking (CHE, Germany)
- U-Map classification (CHEPS)
- European Multidimensional University Ranking System (UMultirank) – EU funded project

Kiti:

- SCImago Journal and Country Rank (SJR), Spain, 2009

- University Ranking by Academic Performance (URAP) (Informatics Institute of Middle East Technical University), Turkey, 2009
- Webometrics (Spanish National Research Council), Spain, 2004

Pasak Studijų kokybės vertinimo centro išvardinti populiariausi reitingai ne visada nurodo realią kokybę ir palyginimui neįtraukia daugumos pasaulio universitetų. Reitingai remiasi universiteto žinomumu, o tai ne visada reiškia aukštą mokslo ir studijų kokybę, dėl to kliautis vien jais yra ganėtinai sudėtinga, tą galime matyti platesnėje Global University Rankings And Their Impact (Rauhvargers, 2011) analizėje. Reitingavimo sistemos tarpusavyje skiriasi, o Lietuvos universitetų reitingavimas gali skirtis keliais šimtais pozicijų. Šitas problemas mėgina spręsti ir The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), kuri yra išleidusi Guidelines Quality Provision in Cross-border Higher Education leidinį, kuriame išdėto būtinus kriterijus universitetų palyginimui. Taip pat 2006 metais buvo sušaukta Tarptautinė Reitingų ekspertų grupė Berlyne. Konferencijos metu buvo sukurtos bendros gairės, kuriomis reiktų vadovautis, norint reitinguoti universitetus. Pagal Global university rankings and their impact (Rauhvargers, 2011) dažniausiai reitingai žymiai geriau nusako universiteto mokslinį potencialą, nei dėstymo kokybę. Trijų populiariausių reitingų sistemų kriterijų palyginimas su procentine išraiška pateiktas priede nr.2. Taip pat reikia atkreipti dėmesį į tai, kad galioja skirtingos publikacijų ir citavimo kultūros priklausomai nuo studijų srities (1 lentelė).

1 lentelė. Skirtinga publikacijų ir citavimo kultūra skirtingose srityse

	Darbų skaičius fakultetui	Citatų skaičius fakultetui
Biologijos mokslai	7,62	59,62
Fizikos mokslai ir matematika	6,39	31,94
Inžinerija	6,04	17,83
Socialiniai ir mokslai	2,14	5,47
Menai ir humanitariniai mokslai	Nežinoma	nežinoma

Šaltinis: Cheng prezentacija IREG konferencijoje Berlyne 2010

Viską susumuojant galima teigti, kad:

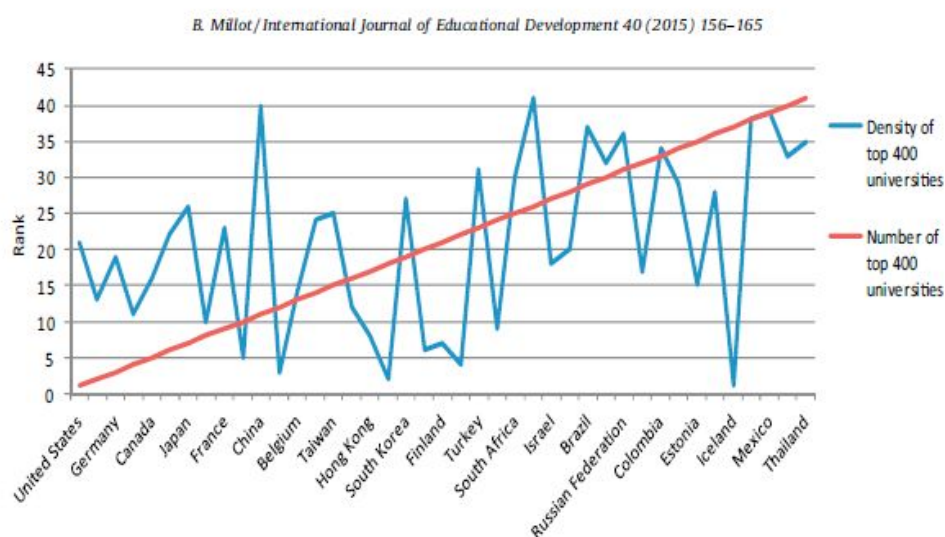
- Po to kai universitetai buvo pradėti reitinguoti pasauliniu mastu, jie tapo suinteresuoti kotiruotis kuo aukščiau.
- Reitingai neapima visų universiteto misijų, dėl tinkamų indikatorių trūkumo, ypatingai išskiriant dėstymo kokybę.
- Publikacijų ir citatų skaičius, dažnai persveria įvertinimo rezultatai kai kurių studijų sričių nenaudai, ypač meno.

Kodėl vis dėlto pasirinkti prestižinių universitetų reitingai

Aukštojo mokslo transformacija per pastaruosius dešimtmečius buvo ypatingai sparti. Keturi varantys veiksniai gali būti klasifikuojami sekančiai:

- 1) Perėjimas į žiniomis paremtas ekonomikas
- 2) Demografinis spaudimas ir globali talentų paieška
- 3) Ypatinga aukštojo mokslo svarba ekonomikai ir visuomenei
- 4) Informuotas studentų pasirinkimas ir vartotojiškas požiūris į aukštąjį mokslą

Aukštasis mokslas transformavosi iš suprantamo kaip socialinių išlaidų į pagrindinį produktyvios ekonomikos komponentą. Atitinkamai tampa labai svarbu įvertinti gaunamą vertę už skiriamus pinigus, produktyvumą bei efektyvumą. Prestižiniai universitetai yra laikomi talentų kalvėmis, o jų paruošiami absolventai - veiksniais galinčiais daryti didžiausią poveikį ekonomikoms ir visuomenėms. Dėl šios priežasties mes orientuojamės į pasaulyje pripažintus universitetus, kurie gali pasiūlyti ne tik žinias, bet ir reputaciją. Šito projekto tikslas yra leisti gabiausiems studentams studijuoti prestižiniuose užsienio universitetuose, o dauguma reitingavimo sistemų orientuojasi kaip tik į elitinius universitetus ([Rauhvargers 2013](#)). 1 pav. pateikiamas grafikas parodantis, kokiose šalyse yra aukštesnį reitingą užimanų universitetų sąrašas.

1 pav. Užsienio šalys ir aukščiausios tų šalių universitetų užimamos vietos. Šaltinis: (Millot, 2015)

Tyrimai, kurie nagrinėja skirtumus tarp universitetų reitingų pažymi, kad TIMES, QS, ARWU reitingai tarpusavyje yra labai susiję (Olçay, Bulu, 2017). Vienintelis Leiden universitetas mažiau koreliuoja su kitais pagrindiniais reitingais, dėl to jį yra orientuotas vien į tyrimus, o į dėstymą neatsižvelgiama.

Sutrupinimai

ARWU - Academic Ranking of World Universities developed by Shanghai Jiao Tong University, China

EQAR - European Quality Assurance Register for Higher Education

ENQA - European Association for Quality Assurance in Higher Education

QS - Quacquarelli Symonds Top Universities Rankings

THE - Times Higher Education World University Rankings.

U-Multirank - Universitetų reitingavimo sistema

Šaltiniai

Hazelkorn Ellen (2015), *Rankings and the Reshaping of Higher Education– The Battle for World-Class*. Palgrave Macmillan.

Hazelkorn Ellen, Loukkola Tia, Zhamg Therese (2014). *Rankings in Institutional strategies and processes: impact or illusion*. EUA

Millot, B. (2015). International rankings: Universities vs. higher education systems.

International Journal of Educational Development, 40, 156–165.

<https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2014.10.004>

Olcay, G. A., & Bulu, M. (2017). Is measuring the knowledge creation of universities possible?: A review of university rankings. *Technological Forecasting and Social Change*, 123, 153–160. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.03.029>

Rauhvargers Andrejs (2013). *Global University Rankings and Their Impact Report II*. EUA report on rankings. Prieiga per internetą:

http://www.eua.be/Libraries/publications-homepage-list/EUA_Global_University_Rankings_and_Their_Impact_-_Report_II

SKVC (2017). *Dėl užsienio kvalifikacijų akademinio pripažinimo principų*.

Priedai:

Nr.1 Nacionaliniai aukštųjų mokyklų akreditacijos centrai

AQ Austria - Agency for Quality Assurance and Accreditation Austria	Austrija
AEQES - Agence pour l'Evaluation de la Qualité de l'Enseignement Supérieur	Belgija
VLUHR QA : Quality Assurance Unit of the Flemish University and University Colleges Council	Belgija
MusiQuE - Music Quality Enhancement	Belgija

<u>NEAA - National Evaluation and Accreditation Agency</u>	Bulgarija
<u>ASHE - Agency for Science and Higher Education</u>	Kroatija
<u>AI - The Danish Accreditation Institution</u>	Danija
<u>EKKA - Estonian Quality Agency for Higher and Vocational Education</u>	Estija
<u>FINEEC - Finnish Education Evaluation Centre</u>	Suomija
<u>CTI - Engineering Degree Commission</u>	Prancūzija
<u>HCERES - High Council for Evaluation of Research and Higher Education</u>	Prancūzija
<u>ZEvA - Central Evaluation and Accreditation Agency</u>	Vokietija
<u>ACQUIN - Accreditation, Certification and Quality Assurance Institute</u>	Vokietija
<u>AHPGS – Accreditation Agency in Health and Social Sciences</u>	Vokietija
<u>AQAS - Agency for Quality Assurance through Accreditation of Study Programmes</u>	Vokietija
<u>ASIIN</u>	Vokietija
<u>evalag - Evaluation Agency Baden-Württemberg</u>	Vokietija
<u>FIBAA - Foundation for International Business Administration Accreditation</u>	Vokietija
<u>HQA - Hellenic Quality Assurance and Accreditation Agency.</u>	Graikija
<u>QQI - Quality and Qualifications</u>	Airija
<u>HAC - Hungarian Accreditation Committee</u>	Vengrija
<u>EAPAA - European Association for Public Administration Accreditation</u>	Nyderlandai
<u>NOKUT - Norwegian Agency for Quality Assurance in Education</u>	Norvegija
<u>NVAO - Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders</u>	Nyderlandai
<u>QANU - Quality Assurance Netherlands Universities</u>	Nyderlandai
<u>SKVC - Centre for Quality Assessment in Higher Education</u>	Lietuva
<u>PKA - Polish Accreditation Committee</u>	Lenkija
<u>A3ES - Agency for Evaluation and Accreditation of Higher Education</u>	Portugalija
<u>ARACIS – Romanian Agency for Quality Assurance in Higher Education</u>	Rumunija
<u>SQAA - Slovenian Quality Assurance Agency</u>	Slovėnija
<u>ACSUG - Agency for Quality Assurance in the Galician University System</u>	Ispanija

<u>ACSUCYL - The Quality Assurance Agency for the University System in Castilla y León</u>	Ispanija
<u>AAC-DEVA - Andalusian Agency of Knowledge, Department of Evaluation and Accreditation</u>	Ispanija
<u>Unibasq - Agency for Quality of the Basque University System</u>	Ispanija
<u>ANECA - National Agency for the Quality Assessment and Accreditation of Spain</u>	Ispanija
<u>AQU - Catalan University Quality Assurance Agency</u>	Ispanija
<u>ACPUA - Aragon Agency for Quality Assurance and Strategic Foresight in Higher Education</u>	Ispanija
<u>fmid - Fundación para el Conocimiento Madrimas</u>	Ispanija
<u>AQAS - Agency for Quality Assurance through Accreditation of Study Programmes</u> <u>EAPAA - European Association for Public Administration Accreditation</u> <u>ZEvA - Central Evaluation and Accreditation Agency</u>	Švedija
<u>AAQ - Swiss Agency of Accreditation and Quality Assurance</u>	Šveicarija
<u>IEP - Institutional Evaluation Programme</u>	Šveicarija
<u>QAA - Quality Assurance Agency for Higher Education</u>	Jungtinė Karalystė
<u>BAC - British Accreditation Council for Independent Further and Higher Education</u>	Jungtinė Karalystė

Nr.2 Trijų pagrindinių universitetų reitingų palyginimas

QS World University Rankings indikatoriai: tyrimai, mokymas, įdarbinamumas ir tarptautiškumas. Reitinguojamose institucijose studijuoja visų pakopų studentai bent dviejuose iš pagrindinių krypčių (menai ir humanitariniai mokslai; inžinerija ir technologijos; socialiniai mokslai ir vadyba; gamtos mokslai; gyvybės mokslai ir medicina.)

Akademinė reputacija	Studentų ir dėstytojų santykis	Tyrimo citatos	Fakulteto tarptautiškumas	Tarptautinių studentų proporcija
Vertina akademikai	Aukštos kokybės dėstytojų rodiklis	Institucijos tyrimų daroma įtaka	Užsienio dėstytojų, administracijos pritraukimas	Užsienio studentų pritraukimas
40%	20%	20%	5%	5%

The Times Higher Education World University Rankings naudoja 13 indikatorių, sugrupuotų į 5 kategorijas: mokymas, tyrimai, tyrimo citatos, tarptautiškumas, industrijos pajamos. Reitinguojamose institucijose studijuoja visų pakopų studentai.

Dėstymas (mokymas)	Tyrimai	Tyrimų citatos	Tarptautiškumas	Industrinės pajamos
Reputacijos apklausa (15%), Studentų ir dėstytojų santykis (2.25%), Doktorantų skaičiaus dalis (6%), Institucijos pajamos (2.25%)	Reputacijos apklausa (18%), Pajamos iš tyrimų (6%), Tyrimų skaičius kiekvienam fakulteto nariui (6%)	Citātų skaičius kurį gauna universiteto tyrimai, normalizuojamas pagal dalyko sritį)	Tarptautinių ir vietinių studentų santykis(2.5%), Tarptautinių ir vietinių dėstytojų santykis (2.5%) Bendradarbiavimas tarptautiniuose projektuose (2.5%)	Pajamos gautos iš industrijos palyginti su įdarbintų akademinį darbuotojų skaičiumi ir pakoreguota pagal perkamosios galios paritetą
30%	30%	30%	7.5%	2.5%

Academic Ranking of World Universities (ARWU) arba **Shanghai Ranking** vertina šešis indikatorius. Reitingas įtraukia Nobelio premijos laureatus, kitus prestižinius apdovanojimus, dažniausiai cituojamus tyrėjus, darbus išspausdintus ar indeksuojamus (SCIE) arba (SSCI).

Alumni	Apdovanojimai	Dažnai cituojami tyrėjai	Darbai Gamtos mokslų ir Mokslų srityse	Indeksuojami darbai	Efektivumas, tenkantis vienam žmogui
Alumni, kurie laimėjo Nobelio premiją ir Fields medalį	Personalo dalis susijusi su institucija, kuri laimėjo Nobelio premijas fizikoje, chemijoje, medicinoje ekonomikos ir Fields Medals matematikoje	Institucijos pagal "Thomson Reuters" sąrašus, remiantis dažniausiai minimų mokslininkų skaičiumi.			
10%	20%	20%	20%	20%	10%

